

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258 - 10263

De venerabili Beda presbytero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

cum Laodicio, Antonino Imperatore & Sabino Præfide: in nobis autem regnante Domino nostro Iesu Christo: cui gloria vnâ cum patre & spiritu sancto in secula seculorum, Amen.

**HISTORIA DE OBITU VENERABILIS BEDÆ
PRESBYTERI, AB EIVS QUODAM DISCIPULO, VIRO
docto & pio, doctè & piè & fideliter conscripta. Habetur in
peruetusto MS. codice.**

Maij 10.

Missæ & ora-
tiones pro
defunctis.

Vnusculum quod misisti, multum libenter accepi, multumque gratanter literas tuas deuotæ eruditionis legi, in quibus quod maximè desiderabam, Missas videlicet & orationes sacrosanctas pro dilecto patre ac magistro Beda à vobis diligenter celebrari reperi. Vnde delectat magis pro eius charitate, quam fretus ingenio, paucis sermonibus dicere, quo ordine migrarit à seculo, cum etiam hoc te desiderasse & poposcisse intellexi.

Hinc colligi possunt etiam superioris vitæ eius exercitia.

Heb. 10.

Grauatius equidem infirmitate, & maximè creberrimi anhelitus, & tamen penè sine dolore aliquo, ante diem autem resurrectionis Dominicæ, id est, ferè duabus hebdomadibus, & sic postea lætus & gaudens, gratiasque agens omnipotenti Deo omni die & nocte, immò horis omnibus vsque ad diem ascensionis Dominicæ, id est, VII. Idus Maij vitam ducebat, & nobis suis discipulis quotidie lectiones dabat: & quicquid reliquum fuit diei, in psalmodum cantu, prout potuit, se occupabat: tota verò nocte lætus in orationibus & gratiarum actione Deo ducere studebat, nisi tantum modicus somnus impediret. Iterumque autem euigilans, statim consueta scripturarum modulamina ruminabat, extensisque manibus, Deo gratias agere non est oblitus. Verè fateor, quia neminem vnquam alium oculis meis vidi, nec auribus audiui tam diligenter gratias Deo viuo referre. O verè beatus vir. Canebat autem sententiam sancti Pauli Apostoli dicentis, Horrendum est incidere in manus Dei viuientis: & multa alia de sancta scriptura, in quibus nos à somno animæ exurgere præcogitando vltimam horam admonebat. Et in nostra quoque lingua, vt erat doctus in nostris carminibus, dicebat de terribili exitu animarum è corpore. Cantabat etiam antiphonas ob nostram consolationem & suam, quarum vna est: O rex gloriæ, Domine virtutum, qui triumphator hodiè super omnes cælos ascendisti, ne derelinquas nos orphanos, vsque, veritatis alleluia. Cum venisset autem ad illud verbum, Ne derelinquas nos orphanos, prorupit in lachrymas, & multum flebat. Et post horam coepit repetere quæ inchoauerat: & sic tota die faciebat. Et nos quidem audientes hæc, luximus cum illo & fleuimus. Altera vice legimus, altera plorauimus, immò cum fletu legimus.

Prover. 3.

Heb. 12.

Apoc. 3.

Ioan. 6.

In tali læritia Quinquagesimales dies vsque ad diem præfatam deduximus, & ille multum gauisus est, & Deo gratias referebat, qui sic meruisset infirmari: & sepe dicebat, Flagellat Deus omnem filium quem recipit: & sententiã Ambrosij: Non sic vixi inter vos, vt me pudeat viuere: sed nec mori timeo, quia bonum Dominum habemus. In istis autem diebus duo opuscula memoriæ digna, exceptis lectionibus, quas quotidie accepimus ab eo, & cantum psalmodum, facere studuit: Id est, A capite Euangelij sancti Ioannis vsque ad eum locum, in quo dicitur, Sed hæc quid sunt inter tantos? in nostram linguam ad vtilitatem Ecclesiæ Dei conuertit: & de libris Isidori Episcopi exceptiones quasdam, dicens: Nolo vt pueri mei mendacium legant, & in hoc post obitum meum sine fructu laborent. Cum venisset autem tertia feria ante ascensionem Domini, coepit vehementius ægrotare in anhelitu, & modicus tumor in suis pedibus apparuit: totum tamen illum diem docebat, & hilariter dictabat, & nonnunquam inter alia dixit: Discite cum festinatione, quia nescio quandiu subsistam, & si post modicum tollat me factor meus. Nobis tamen videbatur, nè fortè exitum suum benè sciret. Et sic noctem in gratiarum actione peruigil duxit, & mane illucescente, id est, quarta

Nota antiquissimum viam circunferendi sacras reliquias.

feria præcepit diligenter scribi quæ coeperamus. Et hoc fecimus vsque ad tertiam horam. A tertia autem hora ambulauimus cum reliquijs Sanctorum, vt consuetudo illius diei posebat: & vnus erat ex nobis cum illo, qui dixit illi: Adhuc capitulum vnum de libro, quem dictasti, deest, & videtur mihi tibi difficile esse te plus interrogare. At ille

ille inquit: Facile est: accipe tuum calamum & tempera, festinanterque scribe. & ille hoc fecit.

A Nona hora dixit mihi: Quædam pretiosa in mea capsella habeo, id est, piper, oraria & incensa. Sed curre velociter, & adduc presbyteros nostri monasterij ad me, ut ego munuscula, qualia mihi Deus donauit, illis distribuam. & hoc cum tremore feci: & presentibus illis, locutus est ad eos, vnumquemque monens & obsecrans pro eo Mis-
En petit vir sanctus pro se defuncto orari.

fas & orationes diligenter facere. & illi, Libenter, responderunt. Lugebant autem & flebant omnes, maximè autem in verbo quod dixerat, quia æstimaret quòd faciè eius amplius non multum in hoc seculo essent visuri. Gaudebant autem de eo, quòd dixit, Tempus est, si sic factori meo videtur, ut ad eum modò absolutus ex carne veniam, qui me quando non eram ex nihilo formauit. Multum tempus vixi, beneq; mihi pius iudex vitæ meæ præuidit. Tempus absolutionis meæ propè est: etenim anima mea desiderat regem meum Christum in decore suo videre. Sic & alia multa vtilitatis causa ad ædificationem nostram locutus, in lectica diem vltimum vsque ad vesperum duxit.
 Et præfatus puer Vuilberth adhuc dixit: Magister dilecte, restat adhuc vna non descripta. At ille, Bene, inquit, consummatum est: veritatem dixisti. Accipe meum caput in manus tuas, quia multum me delectat sedere ex aduerso loco sancto meo, in quo orare solebam, ut & ego sedens patrem meum inuocare possim. Et sic in pauimento suæ casulæ decantans, Gloria patri & filio & spiritui sancto & c. vltimū è corpore exhalauit
† Deest forte, pagina, aut aliud. Migrat à corpore.

EIVSDEM BEATI VIRI VITA, AVTHORE IOANNE TRITHEMIO ABBATE SPANHEMENSIS, LIB. III.

De viris illustribus Ordinis S. Benedicti, cap. 155.

BEDA monachus & presbyter in monasterio sanctorum Petri & Pauli Apostolorum in Anglia, vir doctus & sanctus, per sua studia toto notus in orbe, multa ad vtilitatem Ecclesiæ composuit volumina, de quibus in secundo libro iam fecimus mentionem. Hic in
Beda puer septennis traditur monasterio.
 extremo natus orbis angulo, cum esset puer septem annorum, sub magisterio Benedicti Abbatis in præfato monasterio nutriendus à parentibus traditur: in quo mirabiliter proficiens, Anglorum doctor clarissimus effulsit. Anno vitæ suæ 19. diaconus factus est, 30. presbyter, ex quo tempore vsq; ad vltimum vitæ suæ docere aut scribere non destitit, & sicut ipse per se fateatur, nihil illi dulcius erat, quàm diuinas legere sedulo & exponere scripturas. Huius doctrina tanto pretio digna habita est, ut Sergius Papa ab vrbe Roma Ceolfredo Abbati
Quantum ei fecerit Sergius Papa.
 eius scripserit in Angliam, petens eum & exhortans, ut sine omni contradictione famulum Dei Bedam ad limina destinaret Apostolorum, eò quòd eius presentia in arduis causis fidei, Ecclesiæ Dei valde vtilis esset & necessaria. Iam enim fama eius se longè lateq; per orbem disperferat. Ita iam celebre erat nomen eius, ut in quæstionibus enodandis indigeret eo sublimitas Romana. Et tantis planè condigna laus studijs, quippe qui ex eo tempore, quo legere poterat, à sacra lectione & studio minimè cessabat.

Semper mens deuota studijs occupabatur salutaribus, quibus legit, scripsit vel docuit. Erat ei mos ex lectione vehementer accendi & compungi, ita ut sæpè inter legendum & docendum lachrymas calidas effunderet. Vnde post lectionem vel studium ad orationes sanctas doctor deuotus se cõtulit, sciens magis Dei gratia quàm proprijs viribus ad scientiam perueniri scripturarum. O virum cunctis venerandum seculis, qui & mentis habitaculum orationibus, & Ecclesiæ doctrinis illustrauit. Nullus vnquam nonnum Bedam vidit otiosum. Vehementissimè amore studij sacri æstuabat, ita ut ne ad momentum quidem potuerit esse otiosus. Cum enim ad monasterium puer intrasset, intantum studendo pro-

S fecit,

Multos ha-
buit infi-
gnes disci-
pulos.

Eius humi-
litas & man-
suetudo.

Laborat è
stomacho
& pectore.

Sacramētis
semunit.

Abit in cae-
lum.

fecit, vt non solùm in sacris scripturis, sed etiam in secularibus literis vltra omnes Angliæ doctores peritissimus euaserit. Scripsit de omnibus artibus, quas liberales vocant, tractatus plures atq; pulcherrimos. In extremo mûdi, vt ita dicã, postus Gracã linguã magna ex parte didicit, & nec Hebraicę penitus indulsit. Habuit multos egregios discipulos, quos suo studio & exẽplo ad amorẽ scripturarũ inestimabili feruore prouocabat. Nec solùm studijs, sed quod ijs amplius est, religione & sanctitate quos docuit fecit insignes. Fuit autẽ vir per omnia magnificus, sciẽtia & morũ honestate venerabilis. Charitate siquẽdem resulsit geminata sublimis, deuotiõẽ p̄cipuus, castimonia vitę gloriosus.

Erat autẽ decentis stature, incessu grauis, voce sublimis, ore facidus, vultu decorus, & quãdam mixta iucunditati seueritas. Vnde bonis & deuotis erat affabilis, superbis autẽ & negligẽtioribus terribilis. Se ita mansuetũ & humilẽ cunctis exhibuit, vt in toto monasterio vix haberet equalẽ. Quicquid autẽ studendo & meditãdo de scripturis potuit apprehẽdere, sine inuidia cõmunicabat ijs, quos idoneos viderat, & in amore sciẽtiã salutaris flagrantes. De tota Anglia viri cõsuebant ad eũ, cupientes sub eius magisterio & morũ & sciẽtiã scripturarũ incrementa suscipere. Nã eius cõuersatio, intuetibus norma totius religiõis erat & honesti. Et qd multis nitar sermonibus: talis ac tãtus erat vir iste sacratus, vt omnis laus eius virtutibus sit p̄rsus inferior. O vtinã tale iã studiũ amarent monachi: q̄ felix esset status religionis. Amator verã sciẽtię erat is, de quo loquimur: qui non bathologiã, sed virtutẽ in studio quarebat. Nã incuriosus fuit, sed dulcis eloquij.

Tandẽ post multos labores, quos scribẽdo & docẽdo impẽderat, animo toto suspirãs ad patriã, debilitatẽ incidit, continuisq; septẽ hebdomadibus ante mortẽ, stomachi indignatione cibos nauisãris laborãs, & angusto spiritu halitũ producẽs, studiũ tamen literarũ nequaquã obmisit, sed totis ijs diebus (prãter debitũ Psalmodiã pensum) illi intendebat, Euangeliumq; Ioannis ijs diebus Anglica lingua interpretatus est. Discipulis autẽ discendi amorẽ ingerẽs, dicebat: Discite filioli, quam diũ vobiscũ sum. Feria autem tertia ante ascensionẽ Domini modicus tumor in pedibus apparuit: tunc accita congregatiõne, cõmunicatus & inũctus est, osculoq; cunctis libato, futurã suã memoriã à singulis implorauit. Nonnullis etiam ob familiarẽ amicitia xeniola, quã in secretis habebat, largitus est. Die ascensionis Domini cõtra oratoriũ, quo orare cõsueuerat, subiecto cilicio decubens, illibato sensu & hilari vultu dicebat: O rex glorię Domine virtutũ, & cetera vsq; in finẽ antiphonã. Qua finita spiritu efflauit. Mox tã suauissimus odor subsecutus est, vt oēs qui aderant, in paradiso se esse putarent. Huius Epitaphium est tale:

Presbyter hĩc Beda requiescit carne sepultus.
Dona Christe animam in cãlis gaudere per æuum,
Daque sophiã illum debriari fonte, cui iam
Suspirauit ouans intento semper amore.

Fuit primò sepultus in cœnobio suo, ac postea cum sancto Cuthberto in Dunelm translatus dicitur. Obijt anno Domini 733. ætatis verò suã 72. sub Leone Imperatore. cuius natale 7. Calendas Iunij colitur.

**GESTA ANTHIMI PRESBYTERI, SISINNII DIA-
CONI, ET ALIORVM SANCTORVM MARTYRVVM, VT IN AN-
tiquis MS. Codicibus habentur, quibus etiam adstriplantur vetustissima Martyrologia
& Sermo Petri Damiani, quem huic historie subiunximus. Stylus hinc inde non-
nihil castigatus est per F. Laurentium Surium, omnis quibusdam,
quæ parũ ad historiam facere videbantur.**

Maij 11.

Cheremon
à diabolo
arreptus,
expirat.

SERGIVS Terentianus illustris vir, secundò Urbis Præfectus * Protinã neptẽ Galieni Augusti, natam ex Galla filia eius, accepit vxorem, quã peperit Claudium, Pompeianum & Lucinam, quam voluit nubere Fulconi Piniano. Is verò Pinianus, cum Lucinam duxisset vxorem, missus est, acceptis à Diocletiano & Maximiano Augustis codicillis, vt ageret Asiã pro consulem. Habuit verò à consilijs Cheremonem quendam, hominem mente sacrilega & valdẽ peruersum: qui cum multiuarijs tormentorum generibus interimeret Christianos, à malo dæmone arreptus, de caruca publicẽ corruens, per multa horarum sparia vexatus est